

Etkin Bütçe Yönetim Modelleri

21. Çözüm Ortaklığı Platformu

Arzu Şahin
Anıl Şengenç

1.	Bütçe Süreçlerine Genel Bakış	3
2.	Etkili Bütçe Teknik ve Yaklaşımları & Sıfır Tabanlı Bütçe	15
3.	Bütçe Performansı Ölçümünde Etkili Yöntemler	28
4.	Bütçe Süreçleri ile İlgili Araştırma Sonuçları	34
5.	Bütçe Süreçlerinde Teknoloji	40

The slide features a light gray background with several colored squares. In the top right corner, there is a 2x2 grid of squares: white, light gray, and red. In the bottom left corner, there is a 2x2 grid of squares: white, light gray, and red. The red squares contain a white right-pointing arrow.

1

Bütçe Süreçlerine Genel Bakış

Bütçeleme kaynak yönetiminde karar alma ve performansın yönetilmesi için etkili bir araçtır

Kaynak yönetimi ile ilgili önemli kararlar alınması

Sermaye

İnsan Kaynakları

Diğer Operasyonel Kaynaklar

Performansın yönetilmesi

Stratejik hedeflerle uyumluluk

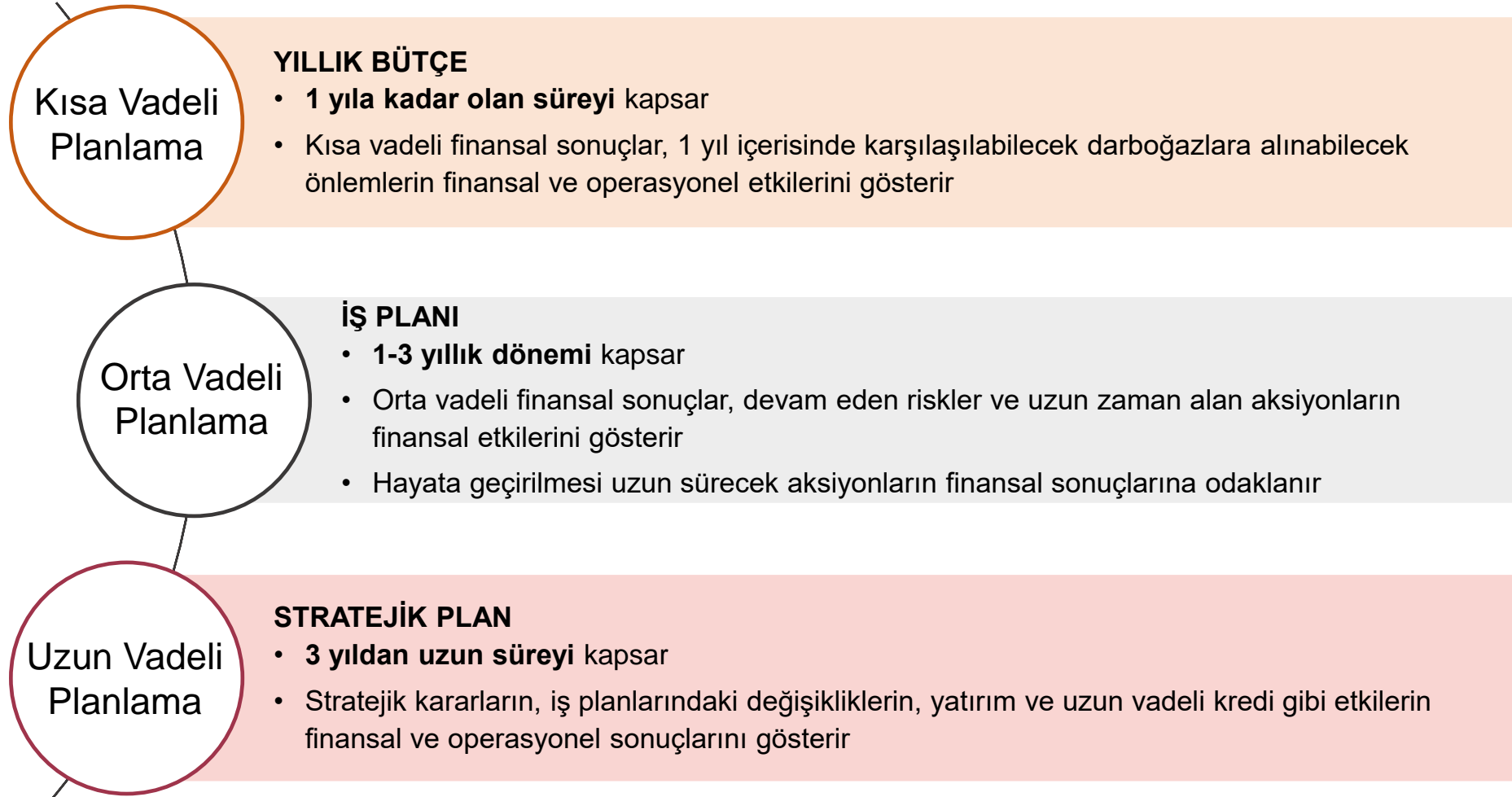
Performans hedeflerinin belirlenerek duyurulması

Performansın ölçülerek ödüllendirilmesi

Kısa, orta ve uzun vadeli planlar sırasıyla bütçe, iş planı ve stratejik planlama ile yönetilir

Şirketlerin gelecek planlamalarını kısa, orta ve uzun vadeli olarak üç kırılimda hazırlaması, beklentilerin takibinin düzenli bir biçimde yapılabilmesine imkan sağlar

İdeal modelde stratejik planlama süreçleri ile entegre edilen bütçe süreçleri, performans yönetim süreçlerine kadar ilişkilendirilir

Operasyonel ve finansal mükemmeliyetin var olabilmesi için bütçe süreci, stratejik yönetim ve kurumsal performans entegre şekilde çalışmaktadır

- Stratejik kararlar göz önünde bulundurarak hazırlanan bütçe, **şirket kaynaklarının doğru yere aktarılmasını** sağlar

- Bu getirilerin sürdürülebilir olabilmesi ve ihtiyaç halinde revize edilebilmesi için **güçlü analiz** ve **doğru KPI'lar** ile **kurumsal performans yönetimi** güçlendirilmelidir

İyi bir bütçe ve planlama süreci varsayım ve öngörü temelli olarak hedefe odaklanır ve geleceği sistematik olarak tahminler

Bütçe sürecinin temel özellikleri ve uygulamalar

Hedefe Odaklı

Bütçeleme süreci, hedefe ulaşmak için bir yardımcıdır

Geleceğe Yönelik

Bütçeleme her zaman geleceğe yöneliktir

Güvenilir

Bütçe çalışmaları tarafsız ve güvenilir sonuçlar üretmelidir

Sistematik

Bütçeleme, var olan problemleri belirlemek ve çözüm bulmayı sağlamak için önceden tanımlanmış adımları sistematik olarak takip eder

Varsayım ve Öngörü Temelli

Bütçeleme süreci, varsayım gibi birçok bilgiye ihtiyaç duyar

Raporlanabilir

Bütçeleme çalışmaları kullanıcılarına erişim imkanı sunmak için raporlanabilir olmalıdır

Etkin bir bütçe süreci için detay ve onay seviyesi doğru bir şekilde belirlenmeli, doğru veriler üzerinden farklı senaryolar analiz edilmelidir

Başarılı bir bütçe planlama sürecinin temel unsurları

Detay seviyesi

- Temel **sektör ve şirket dinamiklerini** kapsar
- **Kontrol edilebilir** veri setlerine odaklanır

Veri doğruluğu ve tamlığı

- Sistem üzerinden otomatik **veri modeli kurgusu** vardır
- **Manuel** müdahaleler ve dağınık **excel** dosyaları **azaltılır**

Onay mekanizması

- Onay mekanizmasında **rol ve sorumluluklar net** bir şekilde belirlenir ve katmanları belirtilen rol ve sorumluluklara göre oluşturulur

Organizasyon, süreç ve teknoloji

- **Doğru yetenekler** organizasyona kazandırılır
- **Süreçlerin standardizasyonu** ve otomasyonu sağlanır
- Teknolojinin **uçtan uca tüm süreçlerde** bir sağlayıcı olarak konumlandırılması yapılır

Etkin senaryo analizi

- Risklerin **kazanç üzerindeki etkisini** makro ve mikro parametreler üzerinden farklı yaklaşımlar ile analiz edilir
- Finans fonksiyonu **karar alma sürecinde** gerçekçi öneriler ile yol gösterici bir **çözüm ortağına** dönüşür

Verimli bütçe kültürü

- Sürekli **planlama ve sahiplenme** kültürü oluşur
- Harcamaların ve kayıtların **anlaşılan bütçe terminolojisinde** iletirilir

Doğru kurgulanmış bütçe yapısı şirkete farklı boyutlarda öngörü sağlar

Bütçe planlama sürecinin faydaları

Üst yönetimin **karar alma** sürecinin kolaylaştırılması

Fonksiyonların şirket hedeflerine **katkılarının** takibinin yapılması

Gelecek dönemde yaşanması olası **sorunlar için öngörü** sağlanması

Satış, karlılık, gider ve maliyetin **kontrol** edilmesi, sapmalar ile ilgili aksiyonların alınması

Ölçülebilir hedefler ile birimlerin **performansının tam zamanlı ve sürekli** olarak izlenmesi

Karlılık/ciro artışına yönelik **yatırım kararlarının** doğru yönlendirilmesi

Şirket **stratejileri ile uyumlu hedeflerin** ilgili yıl öncesinde belirlenmesi

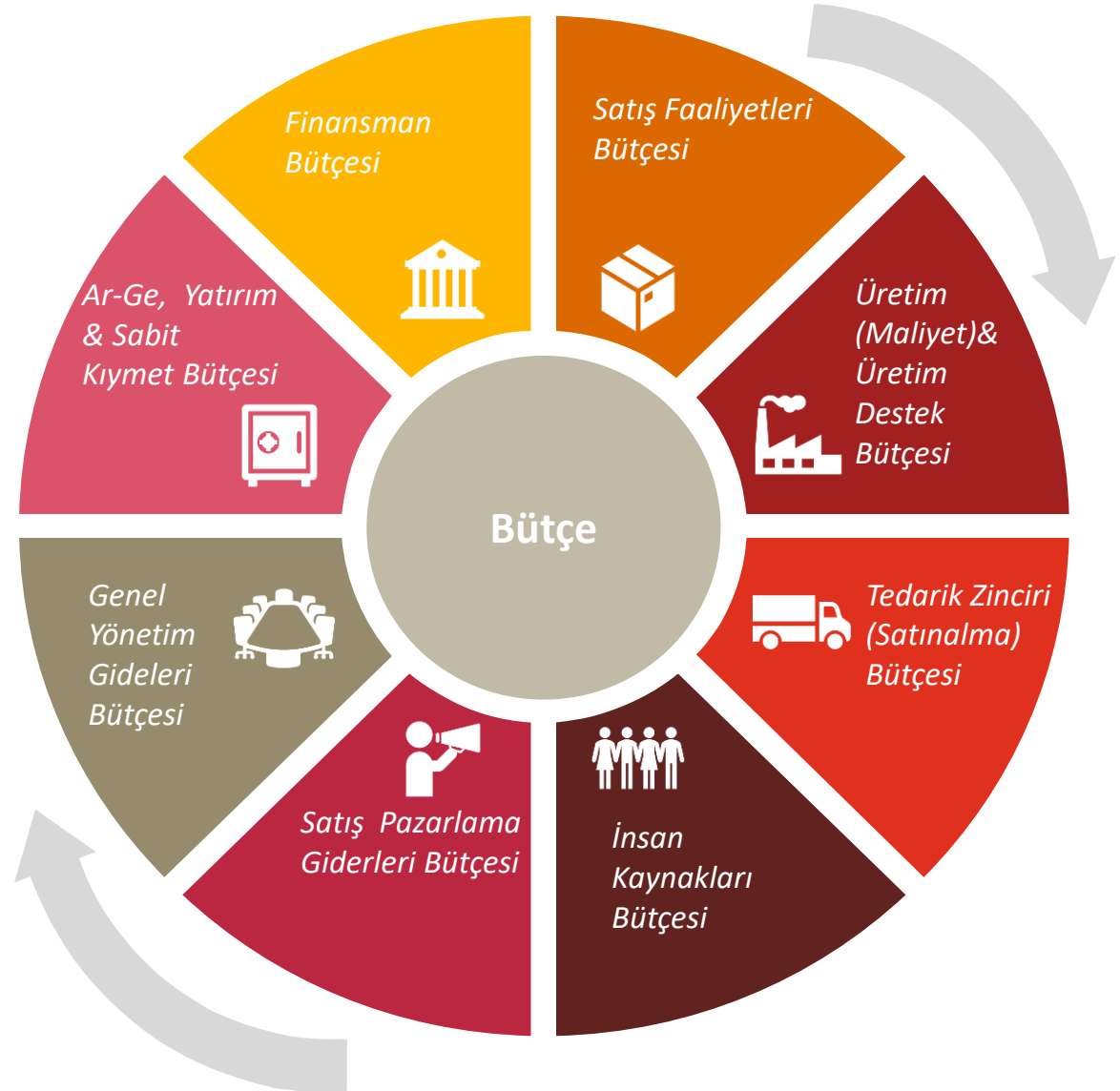
Günlük operasyonlarından uzaklaşıp, **geniş bir açıdan işletmeye** bakılması

İdeal bütçe hazırlığında, şirketin tüm alt faaliyetlerinin entegre bir şekilde ilerlemesi kritik öneme sahiptir

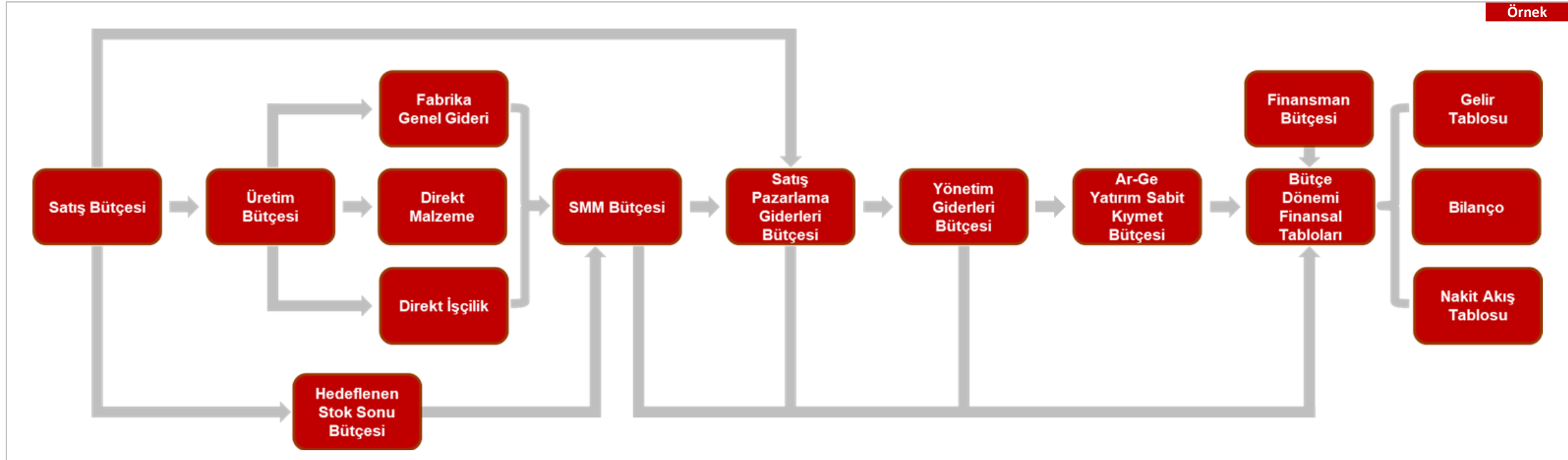
Bütçe süreci alt modülleri

Bütçe Sürecinin Genel Döngüsü

- **Ana gelir kaynağını** ve **üretim kapasitesini** belirlemek için **satış tahminleri** hazırlanır
- Kapasite ve miktarlarla beraber **üretim maliyetleri** belirlenir
- Planlanan üretim miktarları üzerinden **tedarik ihtiyacı belirlenir**
- **Ücret, prim ve izin** faktörleriyle insan kaynakları bütçesi planlanır
- **Operasyonel gider bütçeleri** belirlenir (Genel Yönetim, Satış Pazarlama vb.)
- **Yatırım projeksiyonları ve amortismanlarla** beraber sabit kıymet bütçesi belirlenir
- **Finansman ihtiyaçlarını** görünür hale getirdikten sonra finansman planlaması yapılır

İyi uygulamalardaki bütçe süreci, satış fonksiyonu ile başlayarak ilgili operasyonel adımların planlarının hazırlanmasıyla finalize hale getirilir

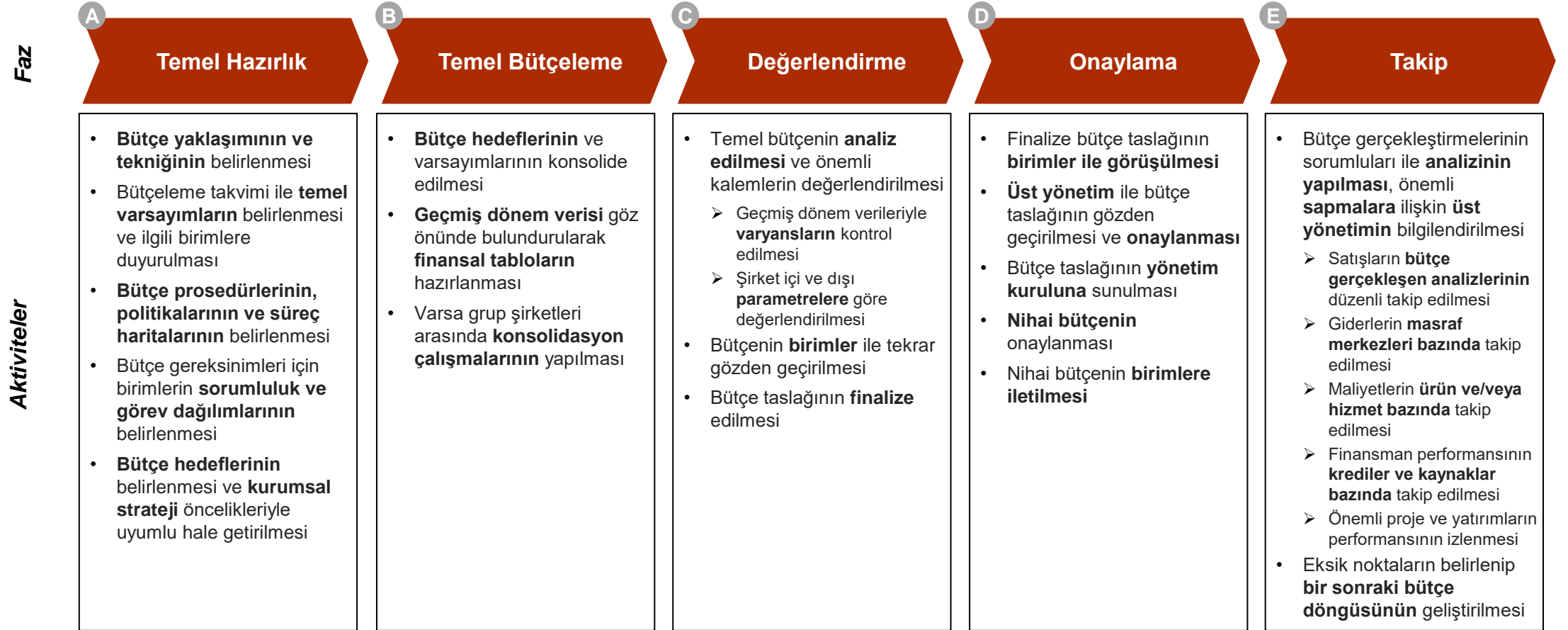

- Üretim firmalarının bütçe hazırlığını verimli bir şekilde gerçekleştirebilmesi için **uçtan uca bütün fonksiyonları kapsayan** entegre bir **süreç yönetim akışı** oluşturulmalıdır

- **Hedeflenen ciro beklentisi**, bütçe sürecinin ilk adımını oluşturmaktadır
- Üretim maliyeti ve giderleri, satış maliyeti, yönetim maliyeti ve yatırım bütçeleri; **satış bütçesinin onaylanması sonucunda** planlanmaktadır

Bütçeleme süreci beş temel fazda gerçekleşmektedir

Bütçe sürecinin temel fazları

Bütçe öncesinde gerekli analizlerin yapılması ve gelişim alanlarının belirlenmesi sıklıkla karşılan sorunların çözümlemesinde kritiktir

Satış bütçesinin doğru detayda **ürün kırılımında** yapılamaması

Satış miktarı ve **birim fiyat** analizlerinin yapılamaması

Gelirin **müşteri/müşteri grupları bazında** takip edilememesi

Gelir ve giderlerin **doğru bir şekilde takip** edildiğinden emin olunmaması

Departman harcamalarının **belirli standartlara ve politikalara** bağlanmaması

Masrafların **departmanlara ve ilgili gider kalemlerine** doğru şekilde yansıtılamaması

Organizasyon içerisinde **bütçe sahipliğinin** ve **departmanlar arası koordinasyonun** zayıf olması

Mevsimselliğin bütçeye yansıtılmaması

Bütçeleme sürecinde **şirket dışı etkenlerin** göz ardı edilmesi

Finansallarda ve operasyonda **yeterli görünürlüğün** sağlanamaması

Sözleşme **yenileme sürelerine ve kapsamlarına** dikkat edilmeden bütçeleme yapılması

İdeal bütçe sürecinin oluşturulması için, tüm paydaşların sorumluluklarının belirli olması ve koordine bir şekilde çalışılması kritik öneme sahiptir

Şirket fonksiyonlarının bütçe sürecindeki rolü

Üst Yönetim	Finans, Muhasebe & Bütçe	Satış & Pazarlama	Operasyon & Teknik	Fabrika / Şube	Departman
CEO	CFO	CSO/CMO	CTO/CIO	Fabrika / Şube Müdürü	Departman Müdürü / Alt Fonksiyon Lideri
Şirketin stratejik hedeflerinin belirlenmesi ve belirlenen hedefler doğrultusunda finansal ve operasyonel planlamaların koordinasyonunun hazırlanmasıBütçenin hazırlanması için yönerge ve araçların iş fonksiyonlarına bildirilmesiGerektiğinde bütçe planlamasına destek sağlanması	Yıllık bütçe için Yukarıdan-aşağıya destek sağlanmasıBütçe finansal parametrelerinin belirlenmesiBütçe taslağının oluşturulması ve konsolide edilmesiBütçenin gözden geçirilmesi ve iş planlarıyla tutarlılığın kontrolüKaynak planının hazırlanmasıŞirketin finansal sağlığının optimizasyonunun sağlanmasıYıllık, çeyreklik, aylık performans raporlamaları hazırlanması	Yıllık satış planının ve aksiyonlarının ürün segmenti, coğrafya ve kapasite bazında taslağının oluşturulmasıYıllık pazarlama, (kurumsal iletişim, reklam vb) planının taslağının oluşturulmasıBütçenin gözden geçirilmesi ve iş planlarıyla tutarlılığın kontrolü	Yıllık üretim / servis planlarının ve ilgili destek süreçlerin planlamalarının yapılmasıInbound/Outbound lojistik süreçlerinin belirlenmesi ve planlamaların yapılmasıYıllık satınalma planlamalarının yapılması ve tedarikçi anlaşmalarının gözden geçirilmesiŞirketin BT ihtiyaçlarının belirlenmesi ve dijitalleşme seviyesinin artırılması	Şirket amaçlarına ve hedeflerine uygun olarak, kendi şube / fabrika alanlarına düşen genel planlamanın koordinasyonu ve departmanlar arası bütçenin hazırlanmasıAylık ve yıllık performans takiplerinin yapılacağı raporlamaların yapılması	Bağlı bulunduğu iş birimlerinin koordine edilmesi sonucu kendi birimlerinde ortaya çıkan gelir ve gider hedeflerinin hazırlanmasıAylık olarak raporlamaların yapılması veya raporlama yapan departmana veri sağlanması

2

Etkili Bütçe Teknik ve Yaklaşımları & Sıfır Tabanlı Bütçe

Bütçe sürecinin etkin şekilde uygulanabilmesi ve kültür oluşturabilmesi için şirket dinamiğine uygun teknik ve yaklaşımın belirlenmesi gerekmektedir

Bütçe planlama teknikleri ve yaklaşımları

Teknikler		Yukarıdan-Aşağıya	Üst yönetimin ilk olarak yukarı seviye hedefleri belirlemesi ve sonrasında hedeflerin departmanlara tahsis edilmesi ile oluşturulan tekniktir
		Aşağıdan-Yukarıya	Şirketin bütün departmanlarının katılımı ile oluşturulan, toplanan verilerin konsolide edilmesi ile ortaya çıkartılan tekniktir
		Faaliyet Tabanlı	Şirket faaliyetleri incelenerek fonksiyonlar ve faaliyetler bazında gelir, gider ve maliyet planlamaları oluşturulup, konsolide edilerek şirket bütçesinin elde edildiği tekniktir
Yaklaşımlar		Sabit Bütçe	İçerisinde bulunan koşulların değişime uğramayacağı varsayılarak, statik gelir ve maliyet/gider senaryosu ile oluşturulan yaklaşımdır
		Artan Bütçe	Cari dönem bütçesine enflasyon, maliyet artışları ve hedeflenen satış fiyatlarındaki artış gibi etmenlerin eklenmesi ile oluşturulan yaklaşımdır
		Esnek Bütçe	Üretim kapasitesi, satış trendi gibi metriklerin temel alınması ile olası değişiklikleri hesaba katarak tahminlemeyle ortaya çıkarılan yaklaşımdır
		Sıfır Tabanlı Bütçe	Önceki dönem bütçelerine bakılmadan , ilgili dönem ihtiyaç ve hedefleri için sıfırdan hesaplanarak ortaya çıkarılan yaklaşımdır
		Kayar Bütçe	Sektör ve şirket dinamiklerindeki değişim göz önüne alınarak 12 ay boyunca sürekli güncellenen yaklaşımdır

Bütçe sürecinin etkin şekilde uygulanabilmesi ve kültür oluşturabilmesi için şirket dinamiğine uygun teknik ve yaklaşımın belirlenmesi gerekmektedir

Öne çıkan bütçe hazırlama teknikleri

	Yukarıdan-Aşağıya	Aşağıdan-Yukarıya	Faaliyet Tabanlı
	• Kısa sürede gerçekleştirilir• Bütçe üst seviyede yönetim ve deneyimli ekip tarafından belirlenir, alt seviye ekip tarafından detaylandırılarak hazırlanır• Sorumluluklar açıkça belirtilir	• Sürece tüm seviyelerden katılım sayesinde iş sahiplenme sağlanır• Bütçe, iş sahibi tarafından iş yapış bilgisiyle temellendirilir• Departmanlar arasında daha güçlü iletişimi sağlanır	• Alt düzey yöneticiler ve çalışanlar operasyonel bağlam içinde tartışmalar yapabilir• Bütçeleme süreci ve sonuçları üzerinde daha fazla kontrol sağlanır• Artan izlenebilirlik ve şeffaflık sağlanır
	• Daha alt seviyede çalışanlar için verimsizlik ve motivasyon düşüklüğü oluşturabilir• Üst yönetim, bütçe detayı hakkında iş sahibi kadar derin bilgiye sahip olmayabilir	• Kaynak ihtiyacı güvenli tarafta kalmak adına gerekenden fazla bütçelenebilir• Hazırlık aşaması yavaş ilerler ve anlaşmazlıklar meydana gelebilir• Deneyimsiz yöneticiler tarafından kötü kararlar verilebilir	• Fonksiyonların daha derin anlaşılması gerekir• Üst düzeyde, teknik bilgi ve zaman gerektirir• Süregelen yaklaşımları ve bakış açısını değiştirmek kritik olabilir

Organizasyon içerisindeki faktörlerin değerlendirilip en uygun yaklaşımın tercih edilmesi şirkete daha güçlü bir öngörü sağlar

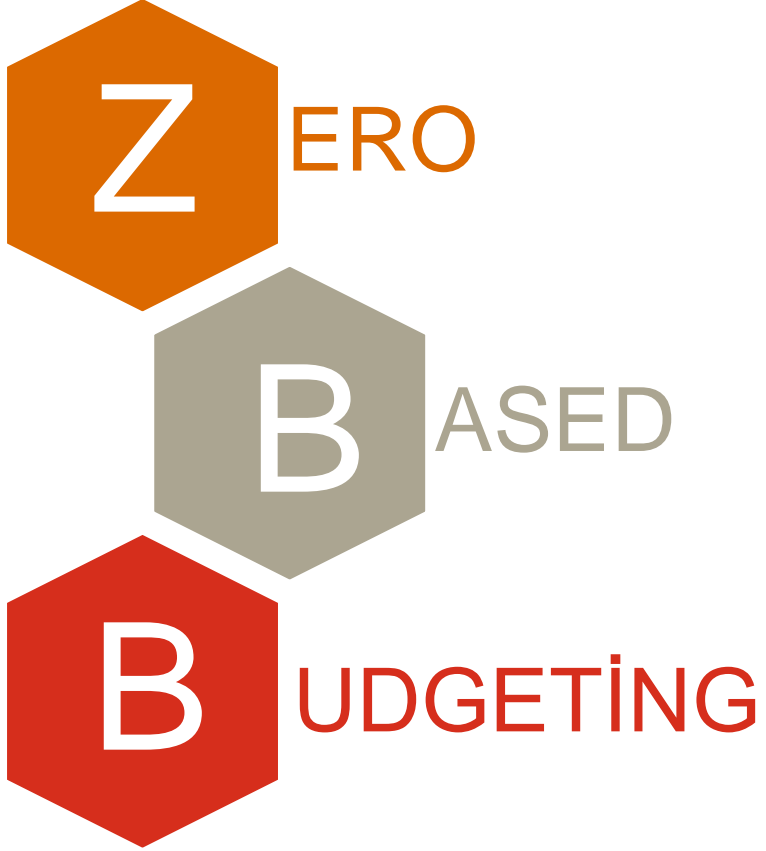
Bütçe hazırlama yaklaşımları

	Sabit Bütçe*	Artan Bütçe*	Esnek Bütçe	Sıfır Tabanlı Bütçe	Kayar Bütçe
Baz	Hedeflenen limitli tutar bazında	Bir önceki yılın gerçekleşmesine deltalar bazında	Üretim miktarı bazında Kapasite bazında	Her yıl sıfırdan kurgu bazında	Değişen tüm faaliyetler bazında Dönemler bazında
Uygun Ekonomik Çevre	Stabil ekonomiler	Orta seviyede değişiklik gösteren ekonomiler	Orta seviyede değişiklik gösteren ekonomiler	Yüksek değişiklik gösteren ekonomiler	Yüksek değişiklik gösteren ekonomiler
Uygulanabilen Sektör ve Kurumlar	Stabil şirketler Resmi kurumlar	Komplike olmayan üretim şirketleri Hizmet şirketleri	Komplike olmayan üretim şirketleri Hizmet şirketleri	Tüm şirketler	Komplike üretim şirketleri Dönemsel değişiklik gösteren şirketler
Süre Kapsama Kabiliyeti	12 ay	12 ay	12 ay	12 ay	12 ay+
Planlama Süreçlerine Sahiplik	Zayıf	Zayıf	Orta	Güçlü	Güçlü
Planlama Süreçlerine Motivasyon	Güçlü	Orta	Orta	Orta	Zayıf
Hazırlanma Kolaylığı	Kolay	Kolay	Orta	Orta	Zor
Analiz Kabiliyeti	Zayıf	Orta	Orta	Güçlü	Güçlü
Stratejik Önceliklere Uyum	Zayıf	Orta	Orta	Güçlü	Güçlü
Şeffaflık ve Hesap Verilebilirlik	Zayıf	Zayıf	Orta	Güçlü	Güçlü
Şirket İçi Planlama Kültürü Yayılımı	Zayıf	Zayıf	Orta	Güçlü	Güçlü
Üretkenlik Odağı	Zayıf	Zayıf	Orta	Güçlü	Güçlü

*Sık kullanılan yaklaşımlar

Sıfır tabanlı bütçeleme, kaynakların doğru yere aktarımını hedef alır

Sıfır Tabanlı Bütçeleme

Nedir?

Sıfır Tabanlı Bütçeleme, her dönem şirket harcamalarının **sıfır temelden** başlanarak oluşturulmasıyla **kaynakların doğru kullanımını** sağlayan bütçe metodolojisi.

Pete Phyrre tarafından 1960'ların sonunda ve 1970'lerin başında geliştirilmiş olup, son yıllarda **şirketlerin ihtiyacını yüksek seviyede karşılamasından dolayı** popülerleşmiştir.

Ne değildir?

ZBB, daha az harcamak veya bütçeyi kısıtlamak değildir.

Maliyetlerde görünürlük yaratan süreci devreye sokarak, tasarrufların yaratılmasını ve sürdürülebilir kılınmasını sağlar

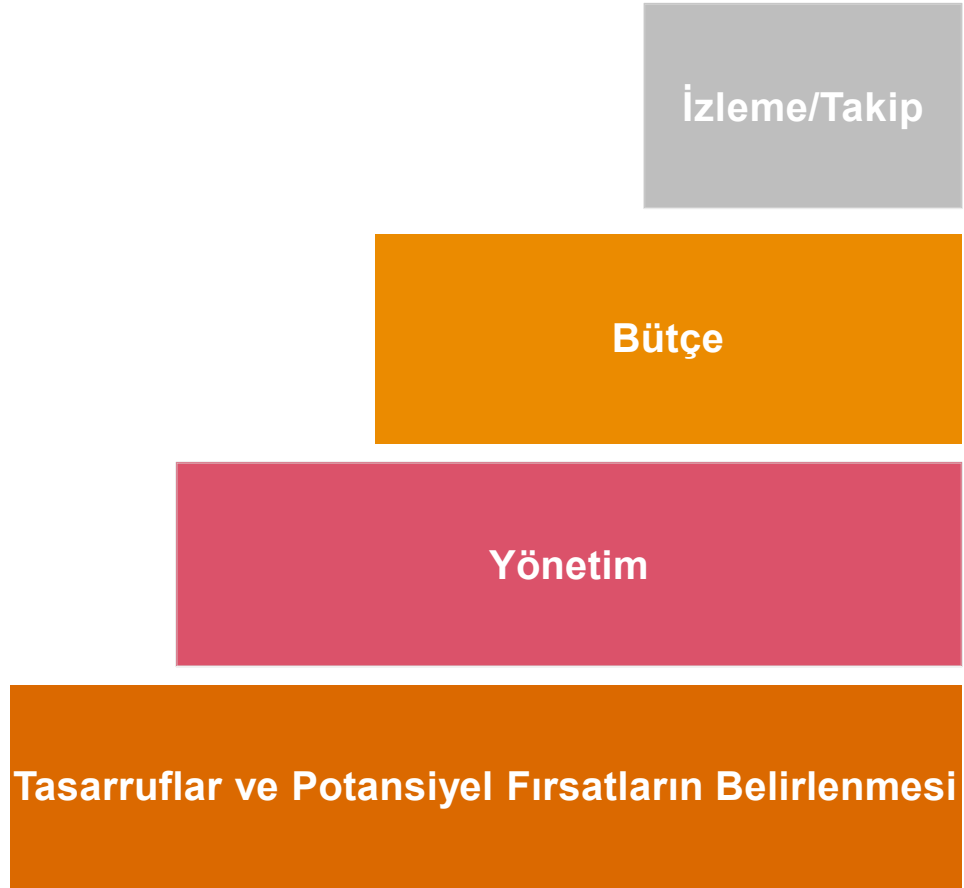
Sıfır Tabanlı Bütçeleme ("ZBB")'nin Esasları

- Stratejik Maliyet Yönetimi, «**Kim, nereye, ne kadar harcıyor**» konusunda **tam şeffaflık** sağlayarak maliyet yapısında **üst düzey görünürlük** sağlar
- Derinlemesine maliyet analizleri yoluyla **gerçeklere dayalı maliyet tasarrufu fırsatlarını** ortaya çıkararak ve **karlılık sonuçlarını doğrudan** etkileyerek tasarruf fırsatlarını sürdürülebilir kılar
- Organizasyondaki **her maliyetin gerekliliğini** sorgulayarak ve **maliyeti yaratan unsurları** ortaya çıkararak bakış açısındaki değişimi yaratır
- **Maliyet sahipliğini** güçlendirerek ve **disiplinli uygulama** yaratarak, tüm kültürü değiştiren yeni çalışma şekilleri yaratır

ZBB yaklaşımı, her biri belirli özelliklere sahip dört yapı taşına dayanmaktadır

Sıfır Tabanlı Bütçeleme ("ZBB")'nin Yapı Taşları

- Gerçekleşen veriler **aktif olarak takip** edilir, başarılar bir **ödül sistemine** bağlanarak tasarrufların sürdürülebilirliği sağlanır
- **Disiplin ve istikrar** sağlanması adına Sıfır Tabanlı Bütçeleme yapısı oluşturulur
- **Rol ve sorumluluklar** ile **maliyet kategori sahipleri** («CCO») belirlenir, politikalar oluşturulur, hedefler hazırlanır ve organizasyonda yayılımı sağlanır
- **Görünürlük sağlanır**, potansiyel tasarruflar ve daha **hızlı yürütülecek tasarruflar** belirlenir

Sıfır Tabanlı bütçeleme yaklaşımımız, 4 ana aşamadan ve 9 adımdan oluşmaktadır

ZBB Yaklaşımımız

Endüstriler, etkin bir Bütçe Planlama süreci kurgulamaları için sektör dinamiklerine uygun odak noktaları belirlemelidir

Enerji

- **Uzun vadeli yaklaşım** (doğal kaynakların etkisi)
- **Senaryo** planlama
- **Politik, makro ekonomik riskler** (dolar, petrol fiyatı)
- **Büyük sermaye harcaması** / teknoloji planlamaları

FMCG / Perakende

- **Haftalık düzeyde** yıllık bütçe vurgusu. (Son derece mevsimsel)
- **Güçlü P&L odağı**
- Ürün tekliflerinde, marjlarda, tedarik zincirinde vb. **dalgalanma** merkezleri
- **Pazarlama ve promosyon yönetimi, satış ve operasyon planlamada** güçlü ticari odaklanma

Finansal Hizmetler

- **Müşteri ve ürün karlılığına** yoğun odaklanma
- **Bilanço ve değişen makro ekonomik koşullardan** kaynaklanan oynaklık
- Maliyetlerin önemli bir yüzdesi nedeniyle **işgücü planlama**

Telekom

- **Müşterilere yoğun odaklanma**
- Hizmet teklifleri, ürünler, paketler için **çevik iş planlamasına odaklanma**
- **Sermaye** Harcama planlamasının **uzun vadeli ve stratejik yönleri** beslemesi

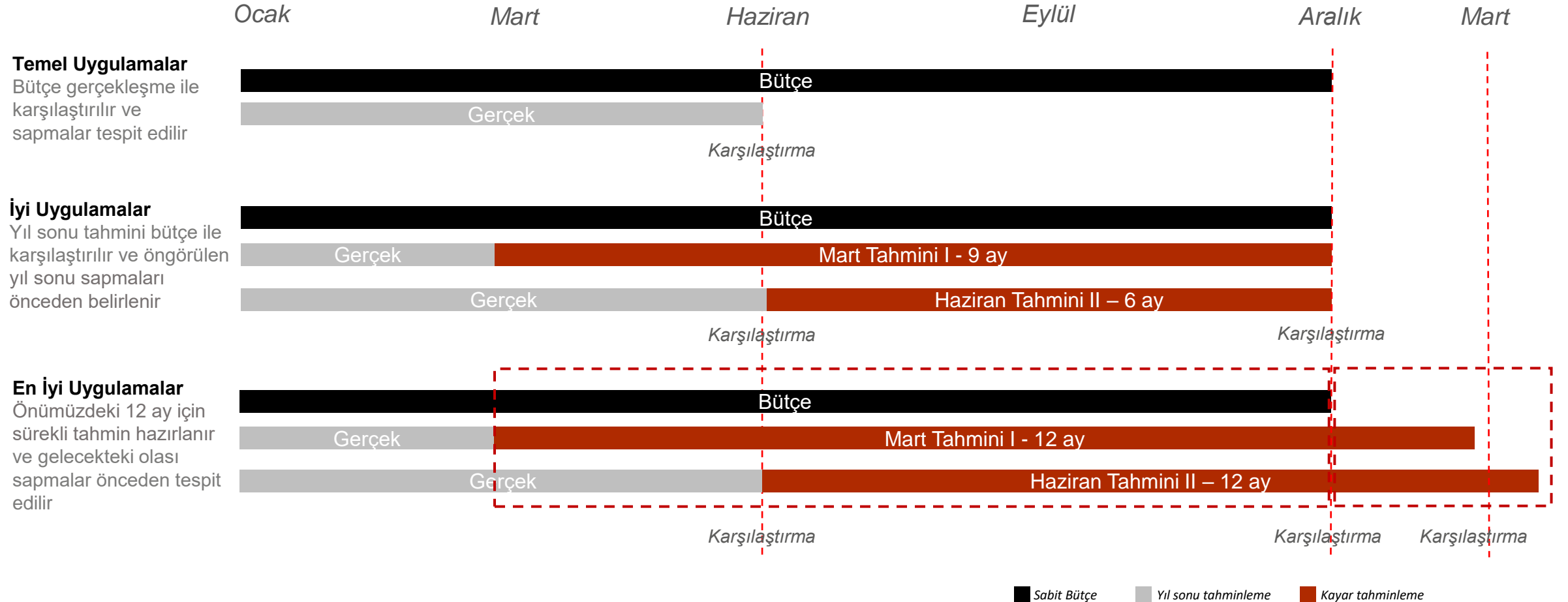

Holding

- **Portföy stratejisi, bölüme** göre iş stratejisi
- **M&A stratejisinin** önemli bir parçası
- **Yıllık** hazırlanması
- **Finansal odaklı** olması

Tahmin süreci, yönetimin geleceğe odaklanmasını sağlayarak önleyici tedbirlerin alınmasını sağlar

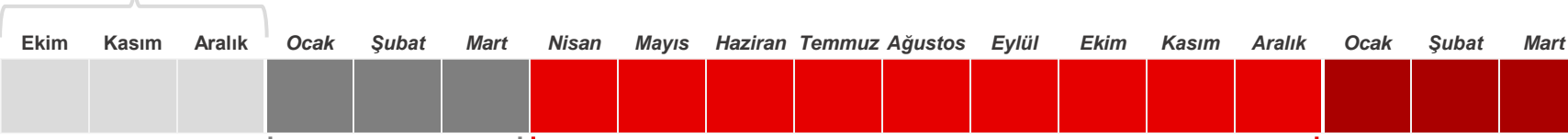
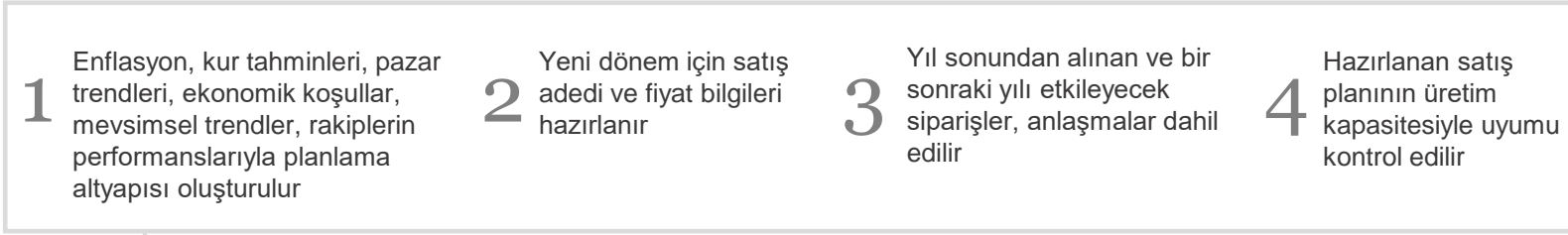
Tahminleme süreci uygulama örnekleri

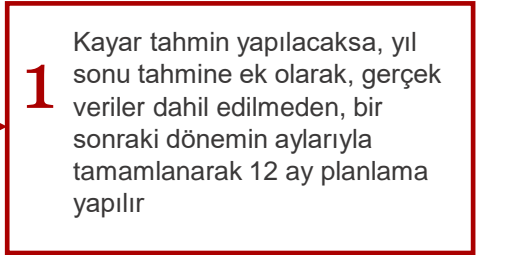
Bütçe planlama ve tahmin süreçleri kapsadığı dönemler itibariyle farklılıklar içermektedir

En iyi uygulamadaki bütçe planlama ve tahminin takvim görünümü

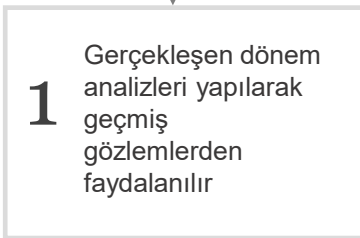
Bütçe Planlama

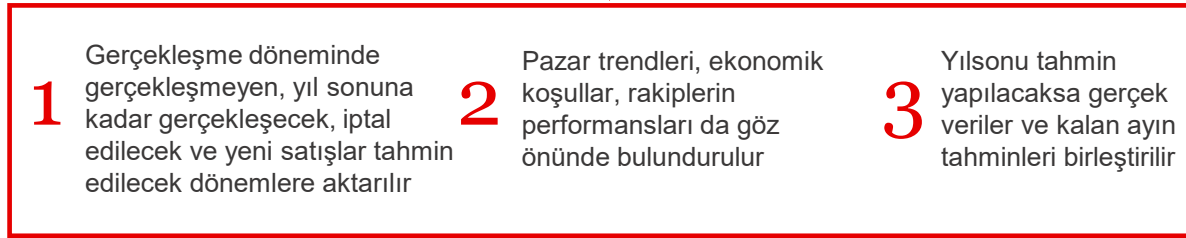
Kayar Tahmin

Fiili

Tahmin

Tahmin sürecinde şirket içi ve dışı verilerin doğru şekilde kullanılması kritiktir

Tahmin yapmak için kullanılan veri çeşitleri

Öne Çıkan Noktalar

Tam ve doğru şekilde tahmin sonuçlarına ulaşabilmek için **nicel ve nitel kaynaklardan** faydalanmak kritik önem taşımaktadır

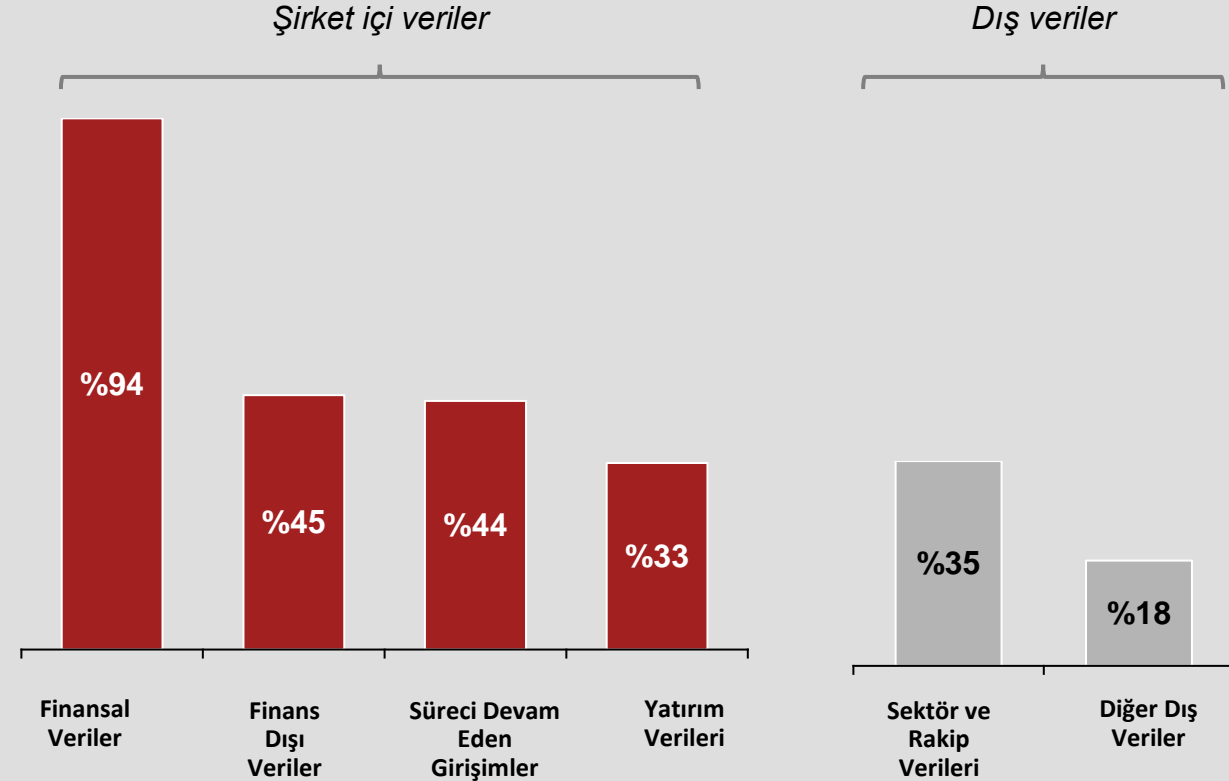
Şirketlerin büyük bir çoğunluğu, **sektördeki değişimleri analizlerine katmayarak** dış verilerden tam olarak **faydalanmamaktadır**

Tahminleme süreci için şirket içi **finansal verilere yoğunlaşma** gözlemlenmiş olup tüm şirket verilerden faydalanmanın **az olduğu** saptanmıştır

Tahmin yaparken hangi veri çeşitlerini kullanıyorsunuz?

3

Bütçe Performansı Ölçümünde Etkili Yöntemler

Bütçe performansının ölçülmesi; şirket hedeflerinin başarılmasında, stratejilerinin belirlenmesinde ve verimliliğin artırılmasında ana unsurdur

Bütçe performans ölçümü önerileri

1 Stratejik öncelikler ve iş planlarıyla bütçe uyumunun sağlanması

- Şirket hedeflerinin **Kurumsal Strateji ile uyumlu** hale getirilmesi
- Hedeflerin gerçekleştirilmesinde **şirket içi bağımlılıklarının ve süreçlerin sahiplendirilmesinin** netleştirilmesi
- **Sektör ve ekonomik koşullar** göz önüne alınarak yapılan **senaryoların** planlanması

2 Bütçe hesap verilebilirliğinin artırılması

- İş birimlerine **gelir tahsisi modelinin** geliştirilmesi
- İş birimlerine **OpEx (operasyonel giderler) sahiplendirilmesinin** yapılması
- Yukarıdan aşağıya **periyodik OpEx değerlendirmesi** yapılabilmesi için altyapı oluşturulması, **hiyerarşi bağlantısı** kurulması
- **CapEx yönetiminin iyileştirilmesi** ve ilgili paydaşların belirlenmesi

3 Raporlamalar ve analizler ile şirket performansının izlenebilir kılınması

- **Aylık Bütçe Gerçekleştirme Raporlarının** hazırlanması ve fiili değerlerin yasal raporlarla paralel ilerlemesi
- Fonksiyonel raporlamalarla **fonksiyonlar bazında gelir/gider** dengesinin izlenmesi
- Yönetim raporlamalarıyla **üst yönetime Yönetim Kokpiti** oluşturacak karar destek raporlamalarının hazırlanması

4 Anahtar performans göstergelerinin verimli yönetimi ve şirket / departman puanlama yaklaşımı

- **Strateji ve Hedeflere uyumlu KPI'ların** belirlenmesi
- Tüm süreçlere ve projelere ait **KPI'larının adreslenmesi ve bütünlük** sağlanması
- **Kurumsal Karne** raporlamalarında **periyodik olarak KPI takibi** yapılabilmesi
- **Kurumsal Strateji ile puanlamanın hizalandırılması**, Kurumsal Karne ile şirketin, Bütçe Gerçekleşen Analizleriyle **iş birimi puanlamaları** yapılması
- **Bütçe Formu verilerinin Puanlama Formunda** kullanılması

Bütçe gerçekleşmesi performans analizi yaklaşımları

Raporların otomasyonu ile hazırlık süresinin azaltılması ve analizlerin doğruluğunun artırılması hedeflenmektedir

Örnek

	Actual	Budget	Var (EUR)	Var %
Income				
Income from Income Tax Work	800.00	0.00	800.00 ▲	0.0%
Income from TDS work	0.00	0.00	0.00	0.0%
Income from Vat work	1,600.00	0.00	1,600.00 ▲	0.0%
Interest Income	0.00	0.00	0.00	0.0%
Total Income	2,400.00	0.00	2,400.00	0.0%
Gross Profit	2,400.00	0.00	2,400.00	0.0%

1

Verilerin **tam**, analiz edilebilir seviyede ve **bütçe metodolojisiyle** uyumlu olması

2

Odaklanılacak alanları görmek, verimsiz analiz ve raporların önüne geçmek için analizlerinizin üst seviyede kalmaması, **tutarı oluşturan etmenlerin** (birim fiyat, tedarikçi, enflasyon vb.) ayrıştırılması

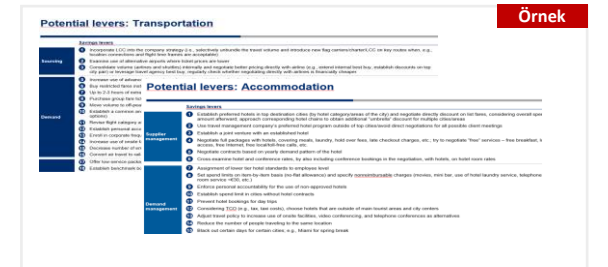
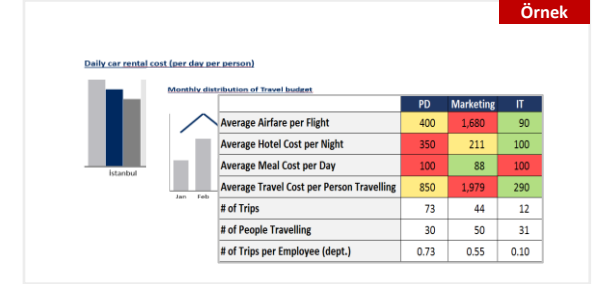

3

Analizlerin **KPI'lara ve stratejik hedeflere uyumlu** şekilde kurgulanması, sadece sapma analizlerine odaklanmak yerine şirket performansını gösterecek analizlere de dikkat edilmesi

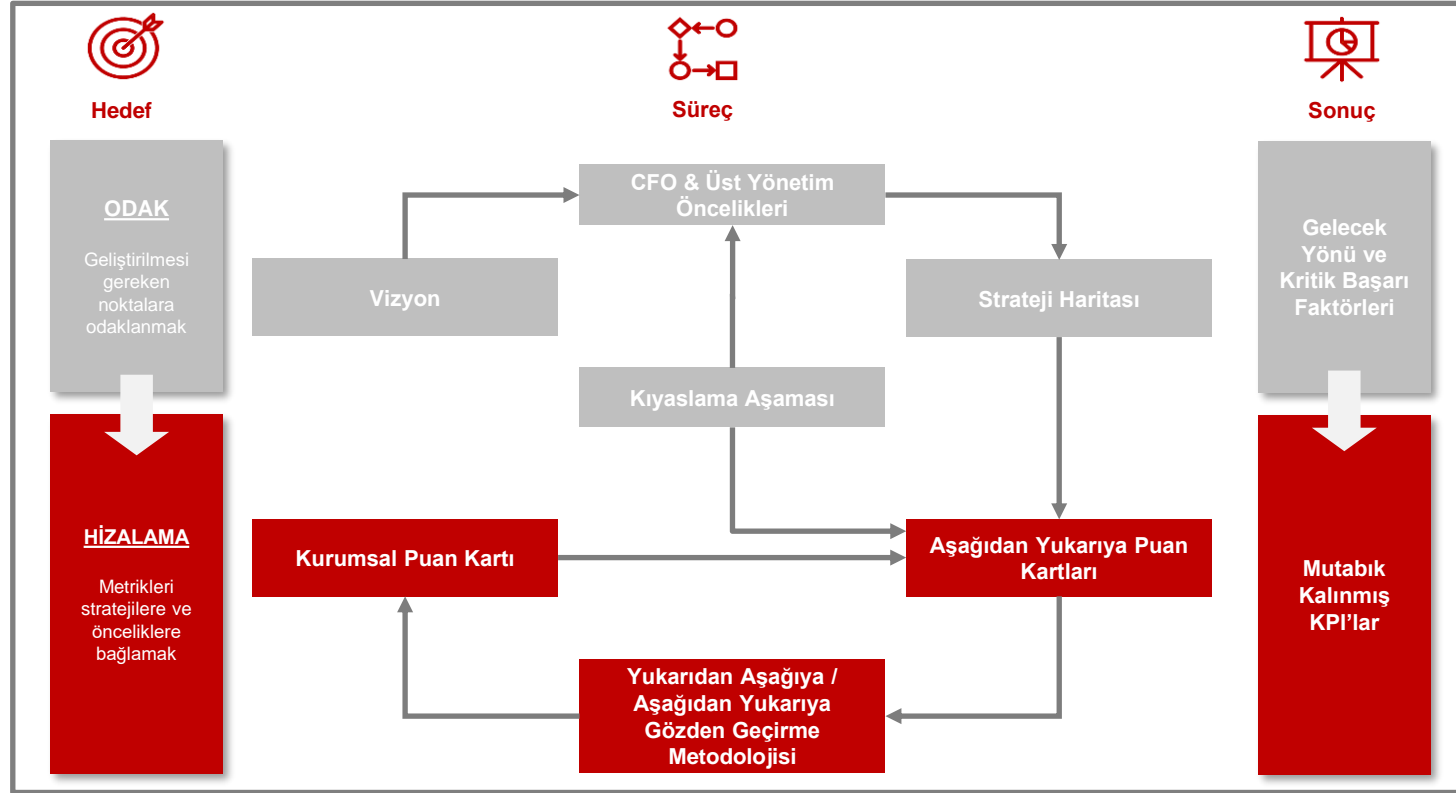
4

Analizler sonucunda tespit edilen hedeflerden ve planlamalardan uzaklaştıran konuları ve bu konularla ilgili alınabilecek **aksiyonların** belirlenmesi

Etkin ve şeffaf performans yönetimi için kritik olan "Balanced Scorecard" şirket vizyon ve stratejileri ile uyumlu olarak hazırlanmalıdır

Balanced Scorecard (Kurumsal Karne) hazırlama süreci (1/3)

Kurumsal Karne Tasarımı

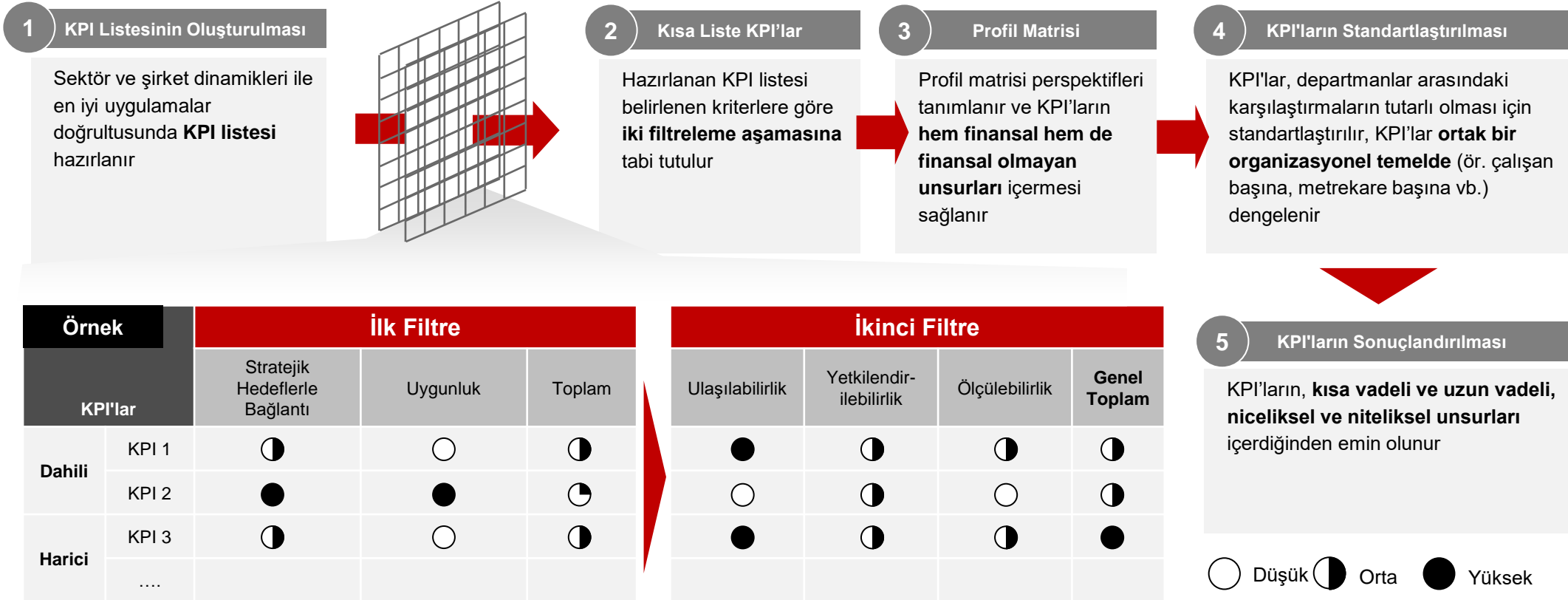
- Kurumsal karne tasarımının temelini oluşturmak için nihai KPI listesini değerlendirilmesi ve filtrelenmesi
- Kurumsal Gelişim/Stratejik Plan ve hedeflerle doğrudan eşleşen kurumsal karne profillerinin geliştirilmesi
- Hedefler belirlenirken 'SMART' metodunun izlenmesi (**S**: Spesifik, **M**: Ölçülebilir, **A**: Atanabilir **R**: Realistik, **T**: Zamana dayalı)

Kurumsal Karne'nin 4 Perspektifi

- **Mali bakış:** Finansal performans ölçütleri, şirketleri analiz etmek ve karşılaştırmak için ortak bir dil sağlar
- **Müşteri Bakış Açısı:** Şirketin rekabet edeceği müşteri ve pazar segmentlerini ve şirketin bu hedeflenen segmentlerdeki performans ölçütlerini belirler
- **İç Süreç:** İç-iş-süreç perspektifinde, yöneticiler kuruluşun mükemmelleşmesi gereken kritik iç süreçleri tanımlar
- **Öğrenme ve Büyüme:** Teşvik amaçlı, öğrenme ve büyüme perspektifi insanların yeteneklerine odaklanmaktadır

Balanced Scorecard oluşturulurken hazırlanan taslak KPI listesi şirket dinamiklerine uygun olarak belirlenen kriterlere göre finalize edilir

Balanced Scorecard (Kurumsal Karne) hazırlama süreci (2/3)

KPI'ların şirket iş planı ve stratejisi doğrultusunda kararlaştırılmasıyla mevcut durum analizi yapıp performans hedefleri belirlenmelidir

Balanced Scorecard (Kurumsal Karne) hazırlama süreci (3/3)

	KPI	Hedef	Mevcut Durum	Açıklama	Fayda	Örnek
Finansal	Net işletme sermayesi optimizasyonu	$1 < x < 2$	2.3	Alıcı ve satıcı ödeme sürelerini ve stok kullanımını optimize ederek işletme sermayesini hedef aralıkta tutmak	Nakit yetersizliğinin önüne geçerek, borçlanmayı azaltmak	
	Özkaynak karlılığının artırılması	%11	%9	Özkaynak karlılığını etkileyen etmenlerde darboğazları optimize etmek	Şirkete rekabet avantajı sağlamak ve güçlü bir finansal yapı oluşturmak	
	Nakit akış endeksi puanının artırılması	>100	80	En düşük nakit akış endeksli krediye odaklanarak iyileştirme aksiyonları almak	Şirketin nakit akış endeksini optimize ederek, nakit ihtiyacını iyileştirmek	
Müşteri	Müşteri sadakatinin yükseltilmesi	%35	%25	Satış yapılan müşterinin şirketi tekrar tercih etme oranını yükseltmek	Mevcut müşterilerin şirkete olan sadakatini artırarak korumak	
	Müşteri taleplerine dönüş süresinin kısaltılması	1 gün	3 gün	Uzun süren müşteri dönüşlerini kısaltmak	Müşteri memnuniyetini artırarak, marka imajını güçlendirmek	
	Yeni müşteri sayısını artırmak	Yılda 300	Yılda 100	Daha fazla kişiye ulaşarak müşteri sayısını artırmak	Artan müşteri sayısı ile, şirket gelirlerinin artırmak	
İç Süreç	Ortak sistemler kullanım oranı	>%35	%25	Ortak dijital sistemler kullanılarak organizasyon içinde uyumu ölçümlemek ve artırmak	Dijitalizasyon seviyesini arttırmak	
Öğrenme ve Büyüme	Çalışanın devir oranı	>%10	%15	Mevcut çalışanların işyerine bağlılığının ölçülmesi ve artırmak	Şirket içerisindeki çalışan sirkülasyonunu azaltmak ve şirket içi bilginin şirket bünyesi içerisinde kalması	
	Eğitim verimliliği	>%93	%85	Şirket bünyesinde verilen iç ve dış eğitimlerin süreçlere yansımaları ve etkisinin ölçmek	Çalışanlara verilen eğitimlerde istenilen sonuçlara optimum sürede ulaşabilme gücünün ölçülmesi ve artırılması	

4

Bütçe Süreçleri ile İlgili Araştırma Sonuçları

Bütçe ve performans yönetimi için katma değerli iş gücü sahipleri efor harcamaktadır

Uluslararası şirketlerde yapılan araştırmalara göre;

Şirketler, ortalama **25 Bin adam/saat** performans ölçümlerine ayırmaktadır

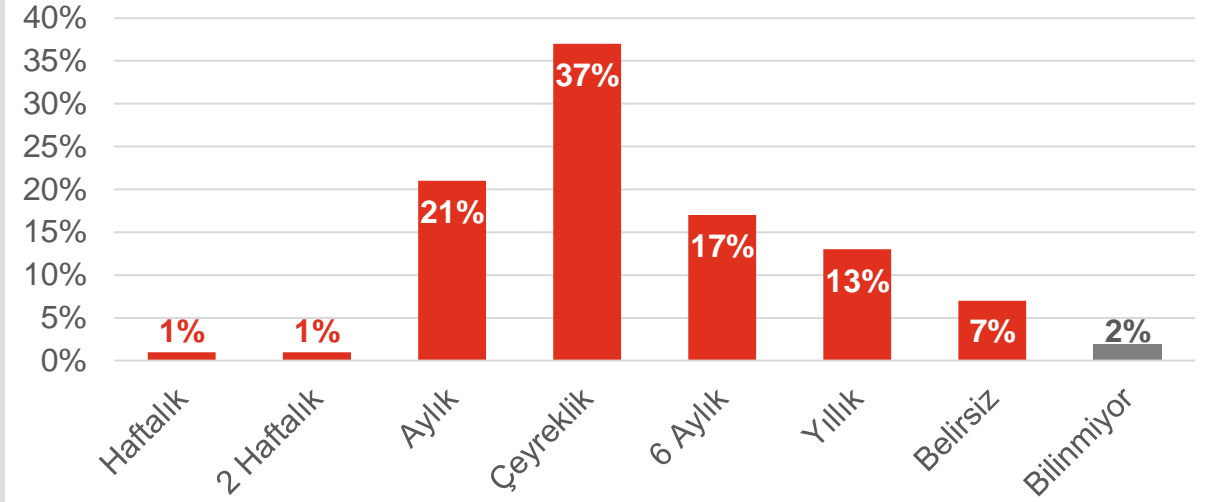

Yöneticiler zamanının **20-30%**'unu bütçe yapmaya ayırmaktadır

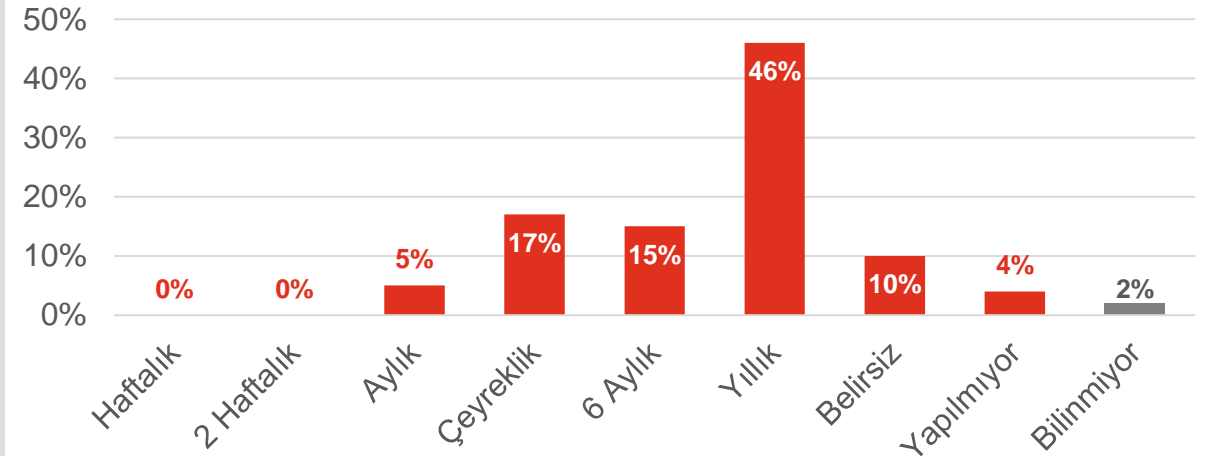

Şirketlerin **60%**'i stratejilerini bütçelerine yansıtmaktadır

Hangi sıklıkla yıllık bütçe planınızı düzenliyorsunuz?

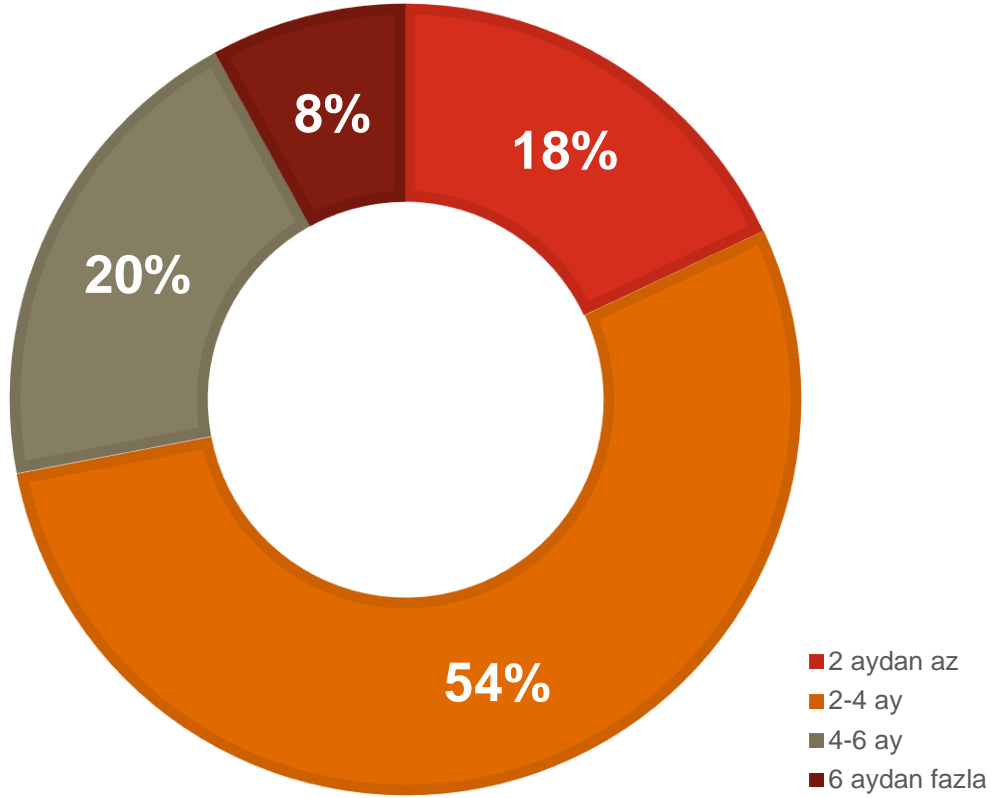
Hangi sıklıkla uzun vadeli planlamalarınızı (3-5 yıl) düzenliyorsunuz?

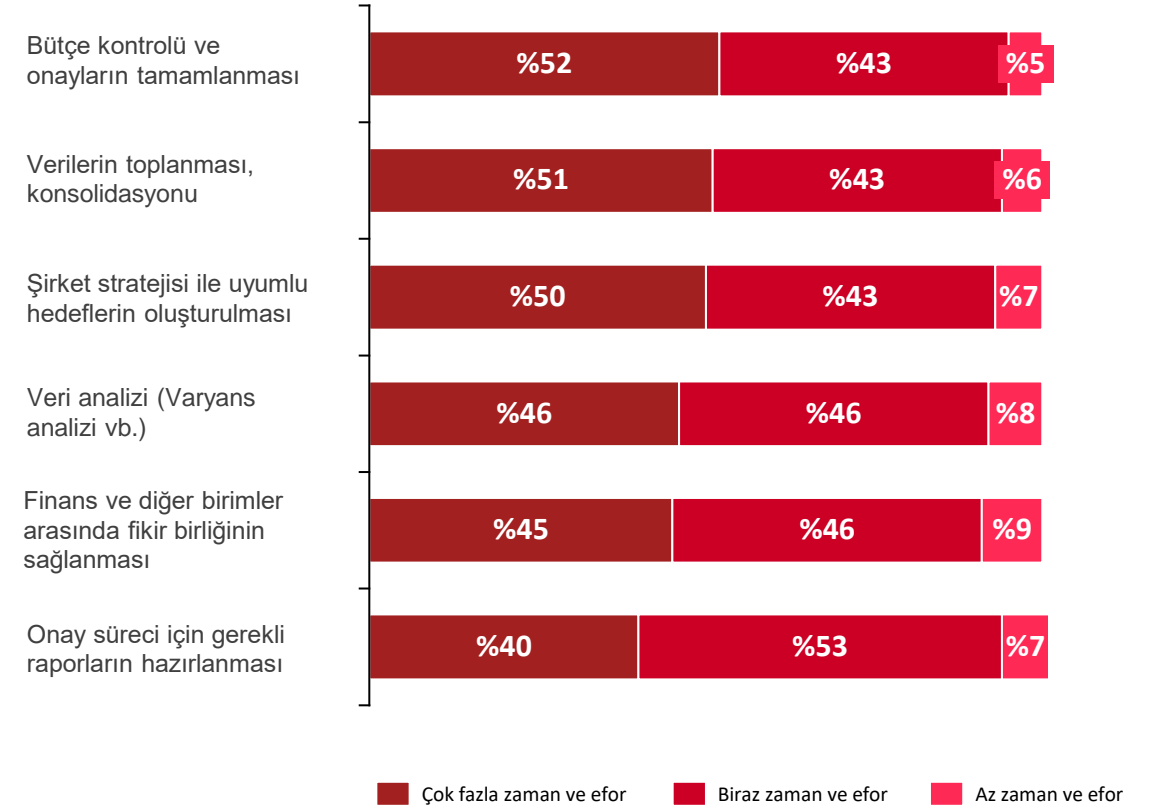
Olgunluk seviyesi düşük şirketlerde bütçe planlama eforunun büyük bir kısmı veri toplama, konsolidasyon ve onay süreçlerinde harcanmaktadır

Bütçe hazırlama süreci efor ve süre dağılımı

Bütçe Hazırlama süreçlerinde şirket bazında harcanan zaman ve eforun dağılımı

Bütçe Takvimi aktivitelerine harcanan zaman ve eforun dağılımı

Bütçe Planlama ve Performans Analizi süreçlerinin dijitalizasyonu ve gelişimi önemli bir faktör haline gelmiştir

Teknoloji tabanlı uygulamaların faydaları

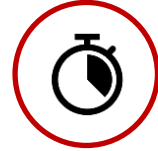
Güvenilir ve
açıklanabilir veri girişi
sağlanması

Anlık veri akışı ile oluşturulan
planın hızlıca yönetime
sunabilmesi sayesinde **hızlı**
aksiyon alınması

Manuel ve süregelen işlerin
otomatize edilerek **insan**
kaynağı **maliyetinde**
azalma

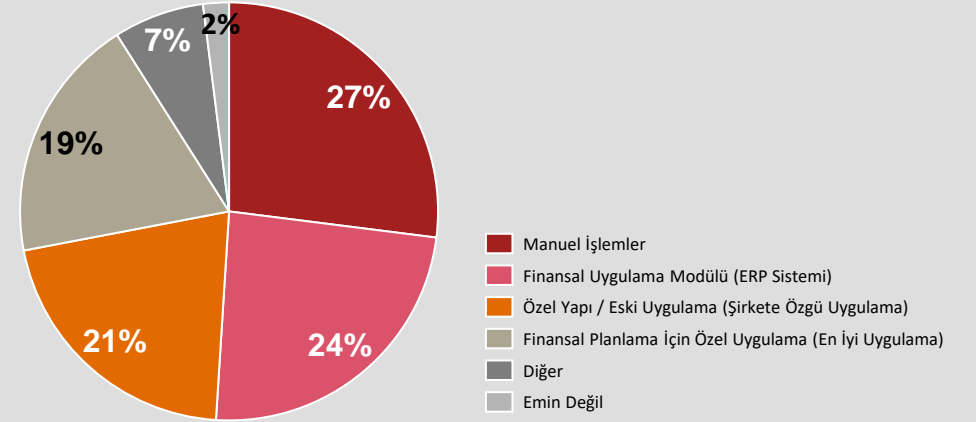

Gelir, maliyet, personel gideri
gibi kalemlerin **otomatik**
güncellenmesi ile **zamandan**
tasarruf

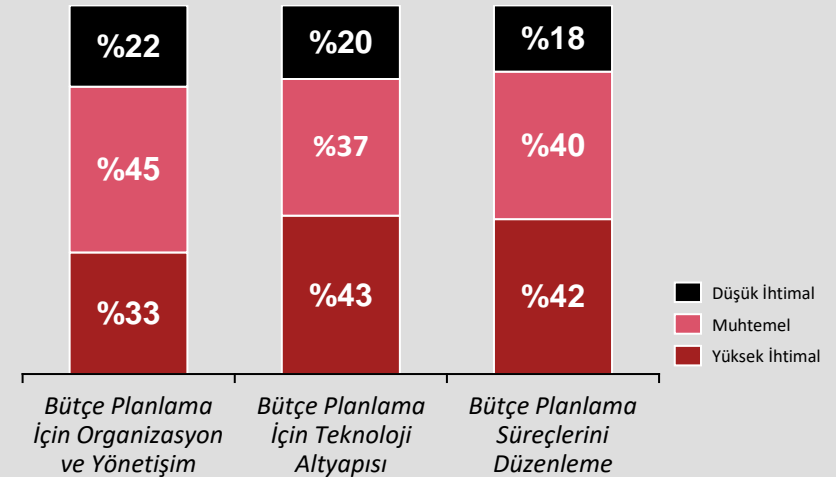

Yüksek veri & bulut
güvenliği ile şirket
bilgilerinin korunması

Bütçe planlama için kullanılan teknoloji altyapısı dağılımı

Bütçe planlamada (bütçe ve tahmin) şirketlerin önümüzdeki iki yıl içerisinde beklenen gelişim

5

Bütçe Süreçlerinde Teknoloji

Bütçeleme süreçleri Excel üzerinde yönetildiği gibi özelleşmiş teknoloji çözümleri de yaygın kullanılmaktadır

**Microsoft Office Otomasyon
Çözümleri**

Microsoft Excel vb.

**Özelleşmiş Bütçeleme ve
Planlama Çözümleri**

Oracle Hyperion Planning, SAP BPC,
IBM Cognos vb.

Esneklik

Verimlilik

... ancak en çok kullanılan Microsoft Office Excel karmaşıklığı ve entegrasyon ihtiyacını çözmekte limitlidir

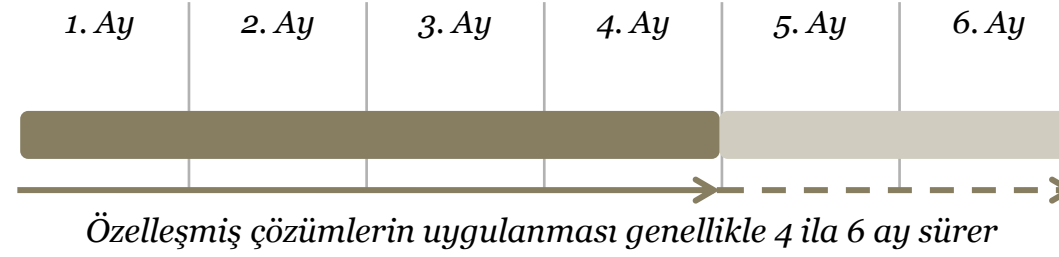
Özelleşmiş bütçeleme ve planlama çözümleri, önemli faydalar sağlayan zengin ve güçlü özellikler sunar

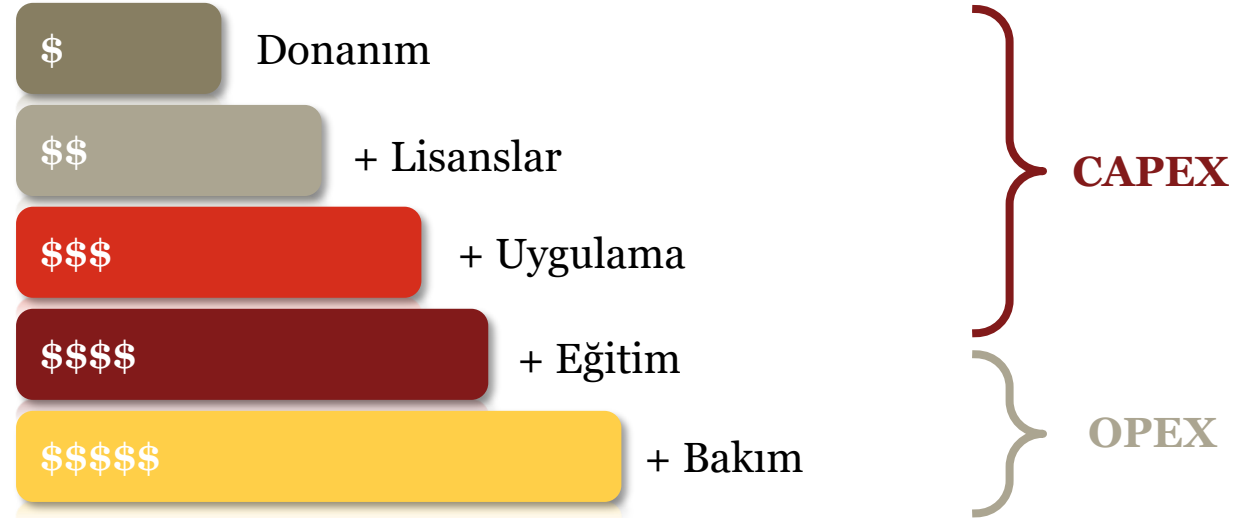
- Süreçlerin **otomatikleştirmesi** ile, manuel işlemlere olan ihtiyacı azaltır
- **Güçlü veri ambarı yönetimi**, işlem süresinin azalmasını sağlar
- Kullanıcıların yaptığı değişiklikler **merkezi veri tabanında güncellenir** ve anlık olarak yansıtılır
- **Standartlaştırılmış veri giriş şablonları**, veri tutarlılığını garanti eder

... ancak özelleşmiş çözümlerin uygulanması önemli ölçüde zaman ve yatırım gerektirir

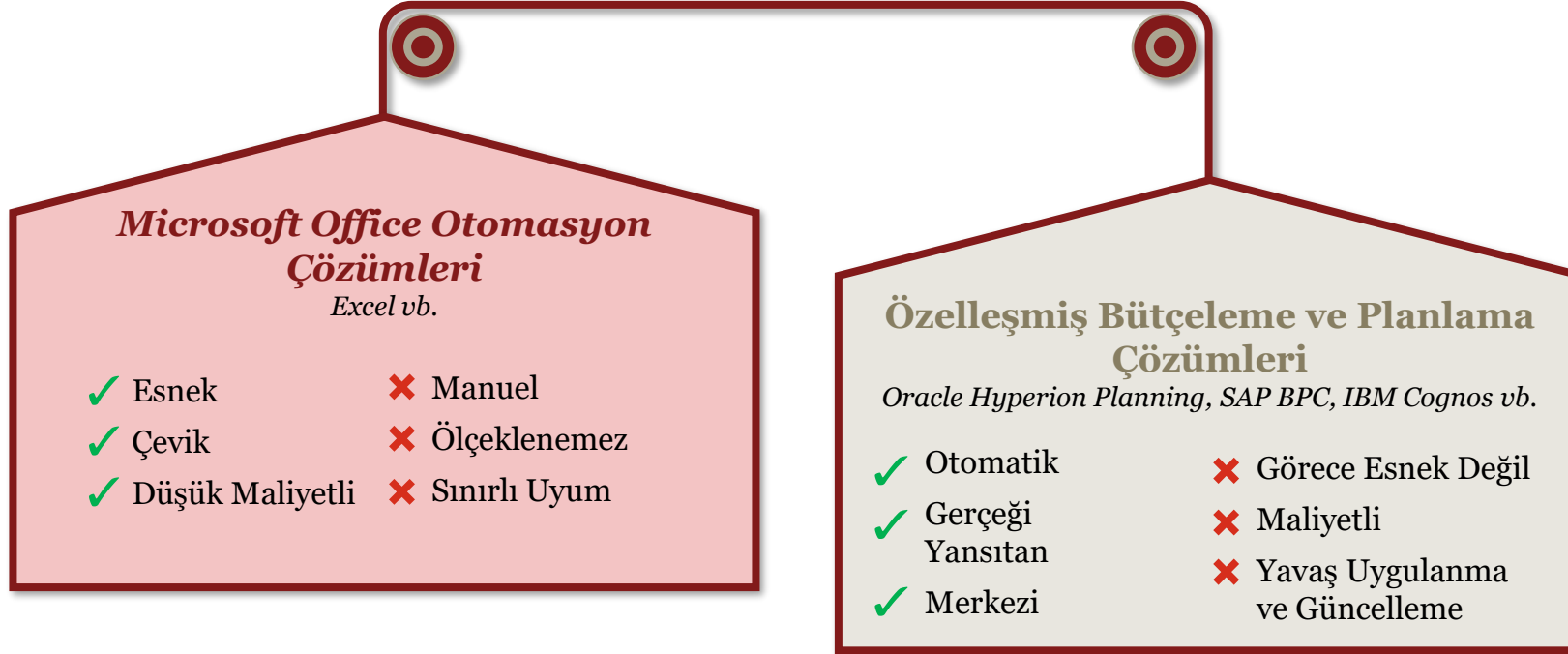
**Örnek uygulama
zaman çizelgesi**

**Toplam sahip
olma maliyeti**

Microsoft Office otomasyon çözümleri ve özelleşmiş diğer çözümlerin her ikisinin de avantaj ve dezavantajları sözkonusudur

Bu iki tür yazılım arasında herhangi bir orta yol var mı?

Oracle Hyperion Planning, SAP BPC, IBM Cognos gibi yazılımlar bütçeleme çözümleri olarak öne çıkmaktadır

		Microsoft Office otomasyon çözümleri	Yeni nesil bütçeleme ve planlama çözümleri	Geleneksel bütçeleme ve planlama çözümleri
Açıklama amaçlı karşılaştırma		Örn: Excel etc.	Örn: Anaplan, Host Analytics, Adaptive Insights, Tagetik etc	Örn: Oracle Hyperion Planning, SAP BPC, IBM Cognos etc.
	Esneklik			
	Ölçeklenebilirlik			
	Güvenlik Yönetimi			
	Verilerin Merkezileşmesi			
	Otomasyon			
	Maliyet			

Bütçe çözümleri hayata geçirilirken yapılan hatalar sistemin kullanım performansını etkilemektedir

ERP geçişinin tamamlanmamış olması

- ✓ ERP geçişinin tamamlanmadan yapılan bütçe kurgusu daha sonra çok fazla **yeniden çalışma ve değişiklik ihtiyacı** oluşturması

Detay Seviyesi

- ✓ **Doğru detay seviyesinde** kurgu yapılması

Ana veri entegrasyonu

- ✓ ERP sisteminden bağımsız ana veriler yerine olabildiğince **mevcut anaverinin kullanılması** ve entegre edilmesi

Grup Şirketlerinin Ortak Tasarımı

- ✓ **Ortak hesap planı** oluşturulması
- ✓ **Konsolide kombine rapor ve analiz** imkanı

Raporlama

- ✓ Bütçe ve fiili raporlama boyutlarının **ortak ve benzer detayda** belirlenmesi
- ✓ **Fiili verilerin** bütçe sistemine entegre edilmesi

Organizasyon

- ✓ Sistem üzerinde planlamanın **kim tarafından ne detayda yapılacağının** net belirlenmesi

Bütçe teknoloji dönüşümünde başarısız olan projelerde yapılan hatalar

Gereksiz detayda kurgu

Üst yönetim desteği eksikliği

Süreçlere uygun olmayan tasarım

ERP sisteminden bağımsız tasarım

Raporlama sistemi ile entegrasyon sağlanmaması

Tasarım sürecine ilgili birimlerin dahil olmaması

Teşekkürler

Arzu Şahin
Anıl Şengün

21. Çözüm Ortaklığı Platformu